

Oud Stadsarchief Stavoren (70-01 70.)
"Register der verpagtingen der Stad Stavoren"

(Register van verpachting der belasting op dranken, van het markt-, haven-, sluis-, tol-, brug-, baken- en postgeld, van de boterwaag, de visserijen, de stads-, kerke- en gasthuislanden, het vuilnisafvoer, de stadsherberg en de bank van lening.)

1668.

Artic(elen) & Conditien waerop de Magistraat & Vroetschap der Stede Stavoren præsenteert van & tot profyt van de zelve Stadt te verpachten de Visschenyen van de Suyder Zyl & Noorder Zyl, Zylroede gerechticheyt van dien, voor de tyt van drie aen een volgende jaaren, beginnende met 2 Januarii 1668 & expireren met den 2 Januarii 1671.

Eerstelick dat de Pagter de Schuddingh niet nader aan de Noorderzyl sal mogen setten als benefens de hoeck van de Noord Ooster dwinger, sonder dat hy de Schotdeuren sal mogen openen by verbeurte van ses Car.guldens & dat de Stadt graften vry & buyte de verpachtinge tot profyt van de Stadt werden gelaten.

Dat de Pachtenaar der Visschenyen met de gerechticheeden van dien soo & in voegen de selve a 1622 syn verpacht, sal mogen gebruycken en genieten.

Dat de Pachtenaar gehouden sal wesen de Burgery & Ingesetenen deser Stede 's morgens van seven tot na tien uren, & 's avonds van drie tot vyf uren te gerieven & vercopen cleyn & grof Aal, de Pinck *het stuyve?* & ofte sneever? vir Stuyvers, & het pond Aal twee stuyve, sonder dat de selve Aal in de Visschenyen gevangen werden hoger aan de voorgaande Burgers & Ingesetenen te mogen vercopen by poene van telken maal te verburen elf schellingh.

Dat by aldie, de Pachter voorsch(*even*) Aal gevangen en leggende heeft & weigert de selve aan ofte Ingesetenen te vercopen, sal verbeurt hebben elcken male 14 Stuyvers tot profyt van de Wachtmeester & dragers daar van 'd Executie gehouden sullen wesen te doen.

Dat de Pagtenaar gehouden sal wesen om syn beloofde pachtpenningen aan vry suyver cost & schadeloos gelt op te brengen & betaalen aan de Rentmeester deser Stede, de eene helfte na verloop van elck & een yder half jaar & de resterende helft als 't jaar geexpireert sal zyn, alles by poene van eerlycke & reale executie als mede gewoonlyck is 's Stads penningen te innen.

Dat de Pagter oock gehouden sal wesen voor de betalinge van de pachtpenningen in manieren als voors(*chreven*) goede & genoegsam borgh te stellen tot contentement van de Heeren Verpachtenaars.

Alle welcke voorgaande Artikelen de Comparanten door tromslagh & Clock-luydinge op den Raadhuyse vergadert wesende, verluyt te voren gelesen den 2 Januarii 1668.

By de Heeren Verpachtenaars tot Strykgelt ingestelt de somma van 7 ff 10 pt by Igh Benkes gestreecken, mits in't heymelyck hooghlick geschr. te hebben 282 ff en is **Hottie Jaerighs** op den pryse van 287 ff Paghter gebleven
by de aenslagt 287 - 0 -

Welcke beloofde Pacht penn. de voorgem. Pachter by dese heeft aengenomen & belooft te betalen

aan de Rentmeester deser Stede op den termynen volgens de listen daarop gestatueert, onder verbant van alle syn goederen, geen exempt, met submissie van reale executie in forma tot meerder verseeckeringe hebben wy Jaerigh Pouwels ende Pouwel Jaerighs ons ware borghen gestelt voor de voors. Pagter, nopens zyn beloofde Pacht penn. aannemen & beloven wy de selve in cas van swaricheyt als eygen schult aen de voorschr. Rentmeester op den termynen volgens listen, te voldoen & betalen onder verbant van alle onse goederen, geen exempt, onder renunciatie benef: divisionis et discussionis in forma.

Oirconde (met) onse handen ofte mercken & de hand van de Secr.
huyden den 2° January 1668

Hottie Jaerigs

Pouwel Jarychs

+

Jarigh Pouwels
selfs gesette merck

Tetmannus Eyckema

1668

"Schut- en Tol-geld van de Noorder sluis."

Conditien & Artikelen waarop de Magistraat & Vroetschap der Stede Stavoren, na gedane tromslag & Clockluydinge gedencken te verpachten de tollē & schudgeldē van de Staverversche Noorder Zyl voor de tyt van een geheel jaar, beginnende met den 1° Mey 1668 & expireerende de laaste April 1669, beyde met den Sonne op & ondergangh.

In den Eersten dat de Pachter gehouden sal wesen op het schudden goede achtginge te nemen & 't water boven de gesette Peyl synde, geen schuddinge te doen by poene & maals daarop gestatueert.

Dat de Pachter de Thol & Schudgeld genieten sal 't geene volgens de Listen by de Dyx officieren & gecommiteerde der Stadt Stavoren van yder schip & schuyt is geordoneert sonder meerder.

Dat de Pachter van alles & een ider scipper, niemant uytgesondert met opstaande mast door voorschr. sluis willen vaaren voor bruggelt (boven het schudgelt) genieten een stuyver.

Dat den Pachter des morgens & avonds in't openen & toesluyten met den boom, sich sal hebben te reguleeren, volgende den Ordre by d'Staaten van 't Land dien aangaande gestatueert.

Dat den Pachter datelyck in Continenti van ydere gulden synder beloofde Pacht penn. na older gewoonte te betalen een stuyver.

Dat de Pacht penn. voldaan & betaalt sullen worden op vier termynen, namentlyck St. Jacobi & Alderheyligen 1668 & Lichtmis & Mey 1669, telkens een gerechte vierde part, sonder de eene Termyn op den andere te laten lopen by poene van reale executie.

Dat de Pachter gehouden sal wesen voor syn beloofde Pacht penn. tot contentement van d'Heeren Verpachters twe genoeghsame borghen te stellen, welcke borgen gehouden sullen wesen de selve te voldoen & betalen onder rennucciatie benef: divisionis et discussionis.

Dat, soo wanneer de Sluis open staat, sullen de Burgery & Ingesetenen in't doorvaren van de Zyl van Thol te betalen vry wesen, exempt 't Brughgelt.

Dat de Leyckers met de Stadspraam, in dienst van de Stadt synde, in't doorschudden van de Sluis soo in als uyt, van schudgeldt te betalen vry sullen wesen, des dat sy haar selfs sullen doorschudden.

[een leyker = een baggeraar]

Dat ook de Pachters van de Sluys, mochte niemant sal ofte sullen vermogen inde Sluys nochte gerechticheyt van dien te Visschen, by poene telkens te verbeuren vyffthig Car.guldens.

Dat de Pachter gehalten sal wesen de dorpel van de Sluys van alle onreynicheyt, alle weken dese op haar eygen costen, schoon te houden.

Tot Stryckgelt ingestelt 7 **ff**, by Baarnd Barentsen Croes gestreecken in't heymelyck hoogst geschreven hebbende de somma van vyff hondert 80 Car. gls.

Daarna van hoger somme afgeslagen synde, & is Baarnt voorsch. Pachter gebleven voor de somme van vyff hondert tachtig Car. gls. 580 - 0 - 0.

Verpachting & Verhuyringe van de Stads Impositien & Landen voor't jaar 1668.

[*impost = belasting op zaken van verbruik, accyns.(D.S.)*]

Eerstelyck de Stads ordinare **excyns** volgens de Listen hier vooren geregistreert na older gewoonte (dog met expresse præcaveeringh dat voortaan alle die ten tappe versleten worden sal gepasseert worden twee {*hier is veel doorgehaald en gekrast in de tekst, zie ook het jaar 1669 -(D.S.)*})

voor de tyt van een geheel jaar ingaande de derde Januarii 1668 & expirerende den tweden Januarii 1669, beyde met den Sonne op & ondergangh.

Tot Stryckgelt ingestelt 15 **ff** by Baernt Croes gestreecken mits in't heymelyck hoogst gestelt hebbende 1709 $\square$, ende is Oene Willems Abbema by den opslagh Pagter gebleven voor

1749 - 0 - 0.

Welcke beloofde Pacht penn. de voorn. Pagter & dese aangenomen & beloofd te betalen aan de Rentmeester deser Stede op den termynen volgens de Listen daarop gestatueert.

Item **de Tollen van de Bruggen** by de Baanregel & de Stadts graft by de Koepoort voor de tyt van een geheel jaar volgens de Listen hier voor geregistreert & na older gewoonte tot Stryckgelt ingestelt 5 **ff**, by Geert Keyser gestreecken mits in't heymelick gestelt hebbende 156 - 10 stv. ende is Reyntie Siccama eyntlick by den aenslagh Pachter gebleven

voor

166 - 10 - 0.

Item de **Butter Waagh** voor een geheel jaar, na older gewoonte tot Stryckgelt ingestelt 5 **ff**. By Baernt Sioerts Wiaerda gestreecken, mits in't heymelick hoogst gestelt hebbende 230 **ff** ende is voorsch. Baernt Sioerts op de voorsch. pryse Pagter gebleven.

Item het **Bakengeld** voor een jaar na older gewoonte tot Stryckgelt ingestelt de somme 2 **ff** 10 Stv., by Aernt Aernts opsigher gestreecken, mits in't heymelick hoogst gestelt hebbende 58 **ff**, en is voors. Aernt by de afslagh eyntelick Pagter gebleven

op de voorsch. pryse

58 - 0 - 0.

Item het **Merckgelt** voor een geheel jaar, na older gewoonte tot Stryckgelt ingeset 2 guldens 10 stuivers, by Folckert Bouwes gestreecken, mits in't heymelick hoogst gestelt hebbende 62 **ff** 10 st. ende is de Bode Fedde Hendrix eyntlick Pagter gebleven op

63 - 10 - 0.

Item het **Postgeld** voor de tyt van een geheel jaar & na older gewoonte tot Stryckgelt ingestelt de somme van 5 **ff**, by Hendryck Carels gestreecken, mits in't heymelick hoogst gestelt hebbende de somme van 98 **ff** , en is Anne Hendrix opsigher eyntlick by den aenslagh Pagter gebleven

voor

101 - 0 - 0.

Item het **haven of voertol** voor een geheel jaar & na older gewoonte tot Stryckgelt gestelt 7 **ff** 10 stv., by Freerck Alberts gestreecken, mits in't heymelick hoogst gestelt hebbende

642 ~~fl~~, en is voorsch. Freerck by de aenslagh eyntlick Paghter gebleven
 op de voorsch. pryse 642 - 0 - 0.
 Op huyden de 2 Januarii 1668 hebben Burgemr. & Vroetschap der Stede Stavoren, vermits
 Freerck Alberts geen borgen konde stellen, Baart Croes als naeste schryver voor Paghter van't
 havengelt aengenomen voor de somme van 617 - 12 - 0.

Verhuyringe van de Stadt landen.

d' Old Burgemeester Focke Hylckes continueert d'huyr van't **Suyder Muncke veld**
 voor 2 jaaren, jaarlyx 111 - 0 - 0.

Rienk Hendrix Sible Idses 't **Nieuwland in d' Meer by de Watermolens**
 borghe & de Seedyk 26 - 0 - 0.

Ooster Munkeveld

Sipke Hendrix Burgem. Jan Uylckes 2 hoofden
 borghe 1/3 part 22 - 0 - 0.

Ane Ales Willem Beernts 2 hoofden
 borghe 1/3 part 25 - 0 - 0.

Binte Jolles Jan Symens 2 hoofden
 borghe Schellinger 1/3 part 24 - 0 - 0.
 De participanten van de Meer 26 - 0 - 0.

Kerckelanden.

Hendryck Lieuwe Cornelis 1/2 hooft in **Hanke fenne.**
 de boer noch 1/2 hooft aldaar, **Gasthuysland.**
 't samen een hooft 10 - 0 - 0.

Sipke Hendrix Binte Jelles 1½ hooft land op de **Wymers** 8 - 0 - 0.

Lieuwe Cornelis 4 Eynsen op **Vrouwmeden** 4 - 0 - 0.

Stads-wal.

Reytie Siccama 1ste perceel voor een jaar 2 - 10 - 0.
 Folkert Bouwes 2de perceel voor een jaar 1 - 15 - 0.
 Willem Beernts 3de perceel 1 - 15 - 0.
 Jantien Boltes 4de perceel 2 - 10 - 0.
 Jacob Wybes voor pagt van de **Lynbaan** 12 - 0 - 0.

Gasthuys-Landen.

De weduw van de Secretaris Jan Haarsma continueert in huyr
 van 21 Eynsen in **Brieuwer** voor 7 jaaren, ider Eynse voor 15 - 15 - 0.

De erven van de Burgemeester Jan Wybes continueert in de huyr
 van't afgeslatte stuck land van **Suyder Camperhorn** voor 2 jaaren, jaerlix 28 - 13 - 0.

vervolg "Gasthuys-Landen"

Hendrik Gerrys 3 Eynsen in Groote Hellingh 2 - 15 - 0.
 de boer

De Participanten van de Meere van paght
 van Watermolens in de Suydermeer 9 - 0 - 0.

Stads-Landen.

Anne Jans borgh	Ane Obes	Land achter Molqueren op de Suyder Egh & op de Noorder Egh voor 2 jaaren, yder jaar	38 - 0 - 0.
Hans Jarighs de Wilde borgh	Sipcke Hendryx	2 hoofden en 2 eynsen in Cornelis Sipkes veld ende 5 eynsen in't nieuwlant	24 - 0 - 0.
de Vr. Hans Jaerighs borgh	Wybren Fockes Coycker	2 hoofden op de Wymerts	8 - 0 - 0.
		De weduwe van de Secretaris Jan Haarsma continueert de huyr van 7 eynsen land in Briewer voor de tyt van 7 jaeren, ider eynse 15 compt	5 - 5 - 0.

Verpachting ende verhuyringe van d' Stadts Impositien ende Landen voor't jaer 1669.

Eerstelyck de Stadt Ordinare excyns volgens d'Listen hier voren geregistreert na older gewoonte (doch met expresse præcaveringh dat voortaan alle bieren die ter tappe versleten worden sal gepasseert worden twe behoorlycke Cedullen waar aan het eene verblyven sal op't vat van *aagetinge?* van den Collecteur by poene als voors.) voor de tydt van een geheel jaar, ingaande den 3^{den} January 1669 & expireerende den tweeden January 1670, beyde met den Sonne op ende ondergangh. Ende by d'E. Heeren Verpachtenaars tot Stryckgelt ingestelt de somme van 15 ~~ff~~, by Baart Sioerts Wiaarda gestreecken, mits in't heymlick hooght geschreven hebbende de somme van 1685~~ff~~ & is Baart voors. eyndelick Paghter gebleeven voor de somme van sestien hondert seven ende 't negentigh Car.guldens tien Stuyvers 1697 - 10 - 0.

*verder niet overgenomen !
Durk Strikwerda, nov. 1996.*